

UNIVERSITETET I BERGEN

Institutt for informasjons- og medievitenskap

Høringsuttalelse – Medietilsynets gjennomgang av NRKs tjenester på nye medieplattformer

Viser til Kultur- og kirkedepartementets høringsbrev av 25.08.10. Høringsinstansene er bedt om å komme med eventuelle synspunkter innen 06.10.10.

NRKs virksomhet på internett og andre såkalte nye medieplattformer utgjør en potensielt viktig del av allmennkringkasting som mediepolitisk verktøy. Det er derfor positivt når Departementet legger opp bred debatt om denne delen av institusjonens oppdrag.

Det er verdt å minne om et grunnleggende forhold: Selv om den foreliggende rapporten ikke vurderer den konkurransebegrensende effekten av NRKs virksomhet, inngår rapporten i et reguleringsregime som innebærer noe nytt i norsk allmennkringkastingspolitikk – for første gang er konkurranselovgivning en direkte faktor i styringen av NRK. NRKs oppdrag har siden institusjonen ble grunnlagt blitt regnet som et hele, som vanskelig lar seg dele opp i enkelttjenester. Dette er en forståelse som også har preget kontrollen med offentlig finansiert kringkasting i resten av Vest-Europa. Regimet som ligger til grunn for Medietilsynets rapport bygger til forskjell på EØS-avtalens regler for statsstøtte. Regimet tar sikte på å måle verdien av enkelttjenester levert av en allmennkringkaster for så å godta eller forkaste dem. Dette kan på sikt kan føre til en innsnevring av NRKs samlede samfunnsoppdrag.

Rapporten bygger på NRKs egen oversikt over tilbudet – en oversikt selskapet selv kaller ”forenklet”. Dette legger åpenbart føringer på Medietilsynets undersøkelse, tydeligst fordi den må begrenses til et overordnet nivå. For eksempel omtales og godkjennes NRKs omfattende samling debattfora som én enhet, selv om disse har til dels svært ulik karakter. I dag, 15 år etter at web’en vokste fram som en multimedieplattform, er det et generelt behov for å etablere rutiner for arkivering av offentlig nettinnhold. Dette gjelder også for vurdering av mediepolitiske virkemidler som allmennkringkasting på nett: Når det ikke finnes noen fullstendig oversikt over virksomheten blir det vanskelig å utvikle rutiner for grundige vurderinger av den.

I rapporten bruker tilsynet flere moment i vurderingen av hvorvidt ulike typer tjenester bør inkluderes i allmennkringkastingsoppdraget. Ett av disse momentene er tilknytning til NRKs tradisjonelle virksomhet på kringkastet radio og tv. I visse tilfeller er en tjeneste problematisk, mener tilsynet, dersom den framstår som løstrevet fra redaksjonell virksomhet i radio eller tv og/eller dekker et temaområde utenfor den tradisjonelle allmennkringkastervirksomheten. Tilsynet skriver:

Postadresse:	Gateadresse:	Hjemmeside: www.infomedia.uib.no	Telefon 55 58 91 00
Postboks 7800	Fosswinckelsgt. 6	Epost: post@infomedia.uib.no	Telefax: 55 58 91 49
5020 Bergen	5007 Bergen		

Medietilsynet mener det er rimelig at tjenester på nye plattformer som er nært forbundet med NRKs redaksjonelle virksomhet på radio og fjernsyn kan inngå i allmennkringkasteroppdraget gjennom denne tilknytningen, også der hvor tjenestene ikke har tydelig relevans for spesifikke innholdskrav i NRKs vedtekter. (s 10).

Implikasjonen synes å være at tjenester på nye medieplattformer som mangler nær forbindelse med NRKs redaksjonelle virksomhet på radio og fjernsyn og som ikke har tydelig relevans for spesifikke innholdskrav i NRKs vedtekter eller er noe tilsynet omtaler som "tradisjonell virksomhet av allmenn betydning" er problematiske. Gitt NRKs plattformnøytrale samfunnsoppdrag vil dette innebære et merkelig skille der det innføres strengere krav til tilbudet på nye medieplattformer enn på tradisjonelle plattformer.

Sammen med frykten for avhengighetsskapende samarbeidsforhold er dette et hovedpoeng når tilsynet argumenterer for at nettstedet UT.no ikke bør inkluderes i allmennkringkastingsoppdraget. Selv om NRKs radio- og tv-kanaler har hatt nok av natur og friluftsliv opp gjennom årene, har UT.no et annet preg, heter det: Det er en "planleggingstjeneste" med "turmuligheter og -tilbud", og skiller seg derfor fra NRKs kringkastingstilbud. Hvis NRK derimot allerede hadde sendt et radio- eller tv-program med tips om turer i norsk natur, for eksempel med programtittel Ut, hadde argumentet tilsynelatende falt bort. Vektlegging av tilknytning til redaksjonell virksomhet i radio og tv fremstår som lite egnet i en prinsipiell vurdering av tjenester på nye medieplattformer. Resultatet blir ikke bare et strengere regime på nett enn på radio og tv, men også en svekkelse av potensialet for å utnytte nye medieplattformer i oppfyllelsen av NRKs samfunnsoppdrag. Hvorfor skal innovasjon på web'en delvis avhenge av det som passer i kringkastingsmediene? Hvordan hadde norsk tv sett ut hvis det NRK kunne vise der først måtte forankres i et radioprogram? Annerledes, i hvert fall, og nok også mindre spennende og interessant.

Et siste punkt gjelder statusen til NRKs styringsdokument. Det er ikke lett å tilpasse styringsverktøy ment for kringkasting – med nøkkelord som "program" og "sendinger" – til nye medieplattformer. Løsningen er imidlertid ikke, som tilsynet foreslår i rapporten, at "vedtektenes beskrivelse av NRKs oppdrag på nye plattformer jevnlig bør revurderes og oppdateres" (s. 66). Svaret er heller en grunnleggende omformulering som frikobler lisensinstitusjonens oppdrag fra spesifikke medieteknologiske kommunikasjonsformer. Da kan det NRK faktisk tilbyr på nye medieplattformer vurderes på selvstendig grunnlag.

Med hilsen

Dag Elgesem

Instituttleder